

NSW Education Standards Authority

2019 HIGHER SCHOOL CERTIFICATE EXAMINATION

Classical Hebrew Continuers

General Instructions

- Reading time – 5 minutes
- Working time – 3 hours
- Write using black pen
- Your attention is drawn to the fact that the Divine Name is spelt in full in Biblical texts contained in this examination paper. If this is a matter of conscience for you, you should not discard the paper

Total marks: 100

Section I – 50 marks (pages 2–10)

This section has two parts, Part A and Part B

- Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Part A – 40 marks

- Attempt Questions 1–8

Part B – 10 marks

- Attempt Question 9

Section II – 20 marks (pages 11–13)

- Attempt Questions 10–12
- Allow about 50 minutes for this section

Section III – 30 marks (pages 14–17)

- Attempt Questions 13–14
- Allow about 1 hour for this section

Section I — Prescribed Text – Tanakh

50 marks

Allow about 1 hour and 10 minutes for this section

Part A – 40 marks

Attempt Questions 1–8

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Use the extracts and your knowledge of the texts and prescribed commentaries in your answers.

Question 1 (6 marks)

Read the extracts and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Leviticus 19:9–10, 19, 23–25

- 9 ובקצרכם את־קציר ארצכם לא תכלה פאת שדה לקצר ולקט קצירך לא תלקט:
- 10 וכרמך לא תעולל ופרט כרמך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני יהוה אלהיכם:
- 19 את־חקתי תשמרו בהמתך לא־תרביע כלאים שדה לא־תזרע כלאים ובגד כלאים שעתו לא יעלה עליך:
- 23 וכי־תבאו אל־הארץ ונטעתם כל־עץ מאכל וערלתם ערלתו את־פריו שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל:
- 24 ובשנה הרביעת יהיה כל־פריו קדש הלולים ליהוה:
- 25 ובשנה החמישת תאכלו את־פריו להוסיף לכם תבואתו אני יהוה אלהיכם:

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh, by permission of the University of Nebraska Press.
© 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia
© 1999 by The Jewish Publication Society.

- (a) Parse להוסיף (verse 25) giving *shoresh*, *binyan* and tense/aspect. **1**
- (b) Explain the laws governing the land in Ancient Israel. **5**

In your answer, refer to the extracts and commentary.

Question 2 (6 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Numbers 11:15–23

15	וְאִם־כִּכָּהּ אֶת־עֲשֵׂה לִי הֲרַגְנִי נָא הֲרֹג אִם־מִצְאָתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְאֶל־אַרְאֶה בְּרַעְתִּי:
16	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֲסֹפֶה־לִּי שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָדַעְתָּ כִּי־הֵם זִקְנֵי הָעָם וְשִׁטְרֵיו וְלָקַחְתָּ אֹתָם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וְהִתְיַצְּבוּ שָׁם עִמָּךְ:
17	וַיְרִדְתִּי וְדִבַּרְתִּי עִמָּךְ שֵׁם וְאֶצְלָתִי מִן־הַרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשָׁמַתִּי עֲלֵיהֶם וְנִשְׂאוּ אִתְּךָ בְּמִשְׁאֵ הָעָם וְלֹא־תִשָּׂא אִתְּךָ לְבַדְּךָ:
18	וְאֶל־הָעָם תֹּאמַר הִתְקַדְּשׁוּ לְמַחֵר וְאָכַלְתֶּם בָּשָׂר כִּי בְכִיתֶם בְּאָזְנִי יְהוָה לֵאמֹר מִי יֹאכְלֵנוּ בָּשָׂר כִּי־טוֹב לָנוּ בְּמִצְרָיִם וְנָתַן יְהוָה לָכֶם בָּשָׂר וְאָכַלְתֶּם:
19	לֹא יוֹם אֶחָד תֹּאכְלוּן וְלֹא יוֹמִים וְלֹא חֲמִשָּׁה יָמִים וְלֹא עֶשְׂרֵה יָמִים וְלֹא עֶשְׂרִים יוֹם:
20	עַד חֹדֶשׁ יָמִים עַד אֲשֶׁר־יֵצֵא מֵאִפְכֶם וְהָיָה לָכֶם לזֶרָא זֵעַן כִּי־מֵאֲסַתֶּם אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וַתִּבְכוּ לִפְנֵי לֵאמֹר לָמָּה זֶה יֵצְאוּ מִמִּצְרָיִם:
21	וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה שֵׁשׁ־מֵאוֹת אֱלֹף רַגְלֵי הָעָם אֲשֶׁר אָנֹכִי בְּקִרְבּוֹ וְאַתָּה אֹמְרֵת בָּשָׂר אֶתֶּן לָהֶם וְאָכְלוּ חֹדֶשׁ יָמִים:
22	הֲצֹאן וּבְגָר יִשְׁחַט לָהֶם וּמִצָּא לָהֶם אִם אֶת־כָּל־דְּגֵי הַיָּם יֹאסֵף לָהֶם וּמִצָּא לָהֶם:
23	וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הִיךְ יְהוָה תִּסָּר עֲתָה תִּרְאֶה הִיִּקְרַח דְּבָרִי אִם־לֹא:

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh, by permission of the University of Nebraska Press.
© 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia
© 1999 by The Jewish Publication Society.

- (a) Account for God's response in verses 18–19, to Moses' plea. In your response, refer to the tone and style of speech. **3**
- (b) הִיךְ יְהוָה תִּסָּר (verse 23)
- (i) Identify the grammatical feature that forms the rhetorical question in this verse. **1**
- (ii) What is the purpose of the rhetorical question in this context? **2**

Question 3 (6 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Numbers 14:26–35

וַדְבַר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר:	26
עַד־מָתַי לָעֵדָה הָרָעָה הַזֹּאת אֲשֶׁר הִמָּה מְלִינִים עָלַי אֶת־תְּלֹנוֹת בְּנֵי	27
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִמָּה מְלִינִים עָלַי שְׁמַעְתִּי:	
אָמַר אֱלֹהִים חַי־אֲנִי נְאֻם־יְהוָה אִם־לֹא כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם בְּאָזְנֵי כֵן	28
אֶעֱשֶׂה לָכֶם:	
בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִפְּלוּ פְגָרֵיכֶם וְכָל־פְּקֻדֵיכֶם לְכָל־מִסְפְּרָכֶם מִבְּנֵי עֹשְׂרִים	29
שָׁנָה וּמֵעַלָּה אֲשֶׁר הִלִּינְתֶם עָלַי:	
אִם־אַתֶּם תָּבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי אֶת־יָדַי לְשַׁכֵּן אֶתְכֶם בָּהּ כִּי	30
אִם־קָלֵב בְּן־יִפְתָּח וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נֻנִּי:	
וְשַׁפְּכֶם אֲשֶׁר אָמַרְתֶּם לְבִנּוֹ יִהְיֶה וְהִבִּיאֲתִי אֹתָם וַיִּדְעוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר	31
מְאַסְתֶּם בָּהּ:	
וּפְגָרֵיכֶם אַתֶּם יִפְּלוּ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה:	32
וּבְנֵיכֶם יִהְיוּ רְעִים בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה וְנִשְׂאוּ אֶת־זִנּוּתֵיכֶם עַד־תֶּם	33
פְּגָרֵיכֶם בַּמִּדְבָּר:	
בַּמִּסְפָּר הַיָּמִים אֲשֶׁר־תֵּרַתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם לַשָּׁנָה יוֹם	34
לַשָּׁנָה תִּשְׂאוּ אֶת־עֲוֹנוֹתֵיכֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיִּדְעֶתֶם אֶת־תְּנוּאָתִי:	
אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי אִם־לֹא זֹאת אֶעֱשֶׂה לְכָל־הָעֵדָה הָרָעָה הַזֹּאת	35
הַנוֹעֲדִים עָלַי בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתְּמוּ וְשָׁם יָמָתוּ:	

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh, by permission of the University of Nebraska Press.
© 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia
© 1999 by The Jewish Publication Society.

(verse 35) זֹאת אֶעֱשֶׂה לְכָל־הָעֵדָה הָרָעָה הַזֹּאת

- (a) To whom does this statement refer? **1**
- (b) Analyse the relationship between God and the Israelites at this point in Jewish history. In your answer, refer to this statement, the chapter and commentary. **5**

Question 4 (4 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extracts and then answer in ENGLISH the questions that follow.

I Kings 3:7–9, 16, 28

- 7 וַעֲתָהּ יְהוָה אֱלֹהֵי אֹתָהּ הַמַּלְכָּה אֶת־עֲבֹדְךָ פָּחַת דָּוִד אָבִי וְאַנְכִי נָעַר
קָטָן לֹא אֲדַע צָאֵת וְבָא:
- 8 וְעֲבֹדְךָ בְּתוֹךְ עַמֶּךָ אֲשֶׁר בְּחֶרֶף עִם־רֹב אֲשֶׁר לֹא־יִמְנָה וְלֹא יִסְפֹּר
מֵרֹב:
- 9 וְנִתְּתָה לְעֲבֹדְךָ לֵב שֹׁמֵעַ לְשֹׁפֵט אֶת־עַמֶּךָ לְהִבִּין בֵּין־טוֹב לְרָע כִּי מִי
יֻכַל לְשֹׁפֵט אֶת־עַמֶּךָ הַכֹּבֵד הַזֶּה:
- 16 אִזּוֹ תִבְאֶנָּה שְׁתֵּים נָשִׁים זָנוֹת אֶל־הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמֹדְנָה לְפָנָיו:
- 28 וַיִּשְׁמְעוּ כָל־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר שָׁפֵט הַמֶּלֶךְ וַיֵּרְאוּ מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ
כִּי רָאוּ כִּי־חָכְמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט:

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh, by permission of the University of Nebraska Press.
© 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia
© 1999 by The Jewish Publication Society.

- (a) Explain Solomon's personal journey from וְאַנְכִי נָעַר קָטָן (verse 7) to חָכְמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ (verse 28). In your response, refer to the extracts and relevant commentary. 3

- (b) צָאֵת וְבָא (verse 7) 1

Account for the vocalisation of the conjunctive *vav* in this phrase.

Question 5 (6 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extracts and then answer in ENGLISH the questions that follow.

I Kings 11:11, 26–31

- 11 וַיֹּאמֶר יְהוָה לְשִׁלְמֹה יַעַן אֲשֶׁר הִיָּתְהַלְּאֵת עִמָּךְ וְלֹא שָׁמַרְתָּ בְּרִיתִי וַחֲקֹתַי אֲשֶׁר צִוִּיתִי עָלֶיךָ קָרַע אֶקְרַע אֶת־הַמַּמְלָכָה מֵעָלֶיךָ וְנָתַתִּיהָ לְעַבְדְּךָ:
- 26 וַיִּרְבְּעִם בְּיָרְבֹעַם אֶפְרָתִי מִן־הַצָּרְדָּה וְשֵׁם אִמּוֹ צְרוּעָה אִשָּׁה אֶלְמָנָה עֶבֶד לְשִׁלְמֹה וַיָּקָם יָד בַּמֶּלֶךְ:
- 27 וַזֶּה הַדְּבָר אֲשֶׁר־הָקִים יָד בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּנָה אֶת־הַמִּלּוֹא סָגֵר אֶת־פָּרֶץ עִיר דָּוִד אָבִיו:
- 28 וְהָאִישׁ יָרְבֹעַם גְּבוּר חָיִל וַיֵּרָא שְׁלֹמֹה אֶת־הַנְּעָר כִּי־עָשָׂה מְלָאכָה הוּא וַיִּפְקֹד אֹתוֹ לְכָל־סָבֵל בֵּית יוֹסֵף:
- 29 וַיְהִי בַעֲת הַהִיא וַיִּרְבְּעִם יָצָא מִירוּשָׁלַם וַיִּמְצָא אֹתוֹ אַחֲיָה הַשִּׁילֹנִי הַנָּבִיא בְּדָרֶךְ וְהוּא מִתְכַּסֶּה בְּשִׁלְמֹה חֲדָשָׁה וּשְׁנֵיהֶם לְבָדִים בַּשָּׂדֶה:
- 30 וַיִּתְפֹּשׂ אַחֲיָה בְּשִׁלְמֹה הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּקְרָעֶהָ שְׁנַיִם עָשָׂר קָרְעִים:
- 31 וַיֹּאמֶר לְיָרְבֹעַם קַח־לְךָ עֲשָׂרָה קָרְעִים כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהַי יִשְׂרָאֵל הַנְּנִי קָרַע אֶת־הַמַּמְלָכָה מִיַּד שְׁלֹמֹה וְנָתַתִּי לְךָ אֶת עֲשָׂרָה הַשְּׁבָטִים:

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh, by permission of the University of Nebraska Press.
© 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia
© 1999 by The Jewish Publication Society.

- (a) Explain God's choice of Jeroboam as Solomon's successor. In your response, refer to the extract, entire chapter and relevant commentary. **4**
- (b) מִלּוֹא (verse 27) **2**

JPS translates this word as 'Millo'. What does the *shoresh* of this word indicate about the nature of Solomon's repairs?

Question 6 (4 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the question that follows.

I Kings 17:7–13

7	וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיִּיבֶשׂ הַנַּחַל כִּי לֹא־הָיָה גֶשֶׁם בְּאֶרֶץ־
8	וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר:
9	קוּם לֵךְ צִרְפָּתָה אֲשֶׁר לְצִדְוֹן וַיִּשְׁבֹּתָ שָׁם הֲנֵה צֹנִיתִי שָׁם אִשָּׁה אֹלְמָנָה לְכָל־כֶּלֶךְ:
10	וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ צִרְפָּתָה וַיָּבֹא אֶל־פֶּתַח הָעִיר וַהֲנִיחָ־שָׁם אִשָּׁה אֹלְמָנָה מְקֻשָּׁשֶׁת עֲצִים וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר קַח־נָא לִי מֵעֵט־מַיִם בְּכֶלִי וְאִשְׁתָּה:
11	וַתֵּלֶךְ לְקַחַת וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר לְקַח־נָא לִי פַת־לֶחֶם בְּיָדְךָ:
12	וַתֹּאמֶר חַי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אִם־יִשְׁלִי מֵעוּג כִּי אִם־מָלֵא כַף־קֶמַח בְּכֶדַר וּמֵעֵט־שֶׁמֶן בְּצַפְפָּחַת וַהֲנִי מְקַשָּׁשֶׁת שְׁנַיִם עֲצִים וּבָאתִי וַעֲשִׂיתִיהוּ לִי וְלִבְנֵי וְאֶכְלֶנְהוּ וּמָתְנוּ:
13	וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵלֶיהָ אֶל־תִּירָאִי בְּאֵי עֲשִׂי כַדְבָּרְךָ אֲךָ עֲשִׂ־לִי מִשָּׁם עֵגָה קִטְנָה בְּרֹאשְׁנָה וְהוֹצֵאתִי לִי וְלָךְ וְלִבְנֶיךָ תַעֲשִׂי בְּאַחֲרֶנָּה:

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh, by permission of the University of Nebraska Press. ©
2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia
© 1999 by The Jewish Publication Society.

Rabbi Simon says: ‘The dead will be resurrected through charity ...’

4

PIRKEI DERABBI ELIEZER

How was Rabbi Simon’s teaching about charity enacted twice in this chapter? In your response, refer to the entire chapter.

Question 7 (5 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extracts and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Job 1:6, 20–21

וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל־יְהוָה וַיָּבֹא גַם־הַשָּׁטָן 6
בְּתוֹכָם:

וַיִּקָּם אִיּוֹב וַיִּקְרַע אֶת־מְעִילוֹ וַיִּגְזוּ אֶת־רֹאשׁוֹ וַיִּפֹּל אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה: 20

וַיֹּאמֶר עָרַם יָצָתִי [וַיָּצֵאתִי] מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרַם אָשׁוּב שָׁמָּה יְהוָה נָתַן 21
וַיְהוּה לָקַח יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבָרָךְ:

Job 2:1, 9–10

וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל־יְהוָה וַיָּבֹא גַם־הַשָּׁטָן 1
בְּתוֹכָם לְהִתְיַצֵּב עַל־יְהוָה:

וַתֹּאמֶר לוֹ אִשְׁתּוֹ עַד־כֵּן מַחֲזִיק בְּתַמְתְּךָ בְּרַךְ אֱלֹהִים וְנָמַת: 9

וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ כַּדְּבָר אַחַת הִנְבְּלוֹת תְּדַבְּרִי גַם אֶת־הַטּוֹב נִקְבַּל מֵאֵת 10
הָאֱלֹהִים וְאֶת־הָרָע לֹא נִקְבַּל בְּכָל־זֹאת לֹא־חָטָא אִיּוֹב בְּשִׁפְתָיו:

Job 42:17

וַיָּמָת אִיּוֹב זָקֵן וְשִׁבְעַת יָמִים: 17

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh, by permission of the University of Nebraska Press.
© 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia
© 1999 by The Jewish Publication Society.

- (a) Explain the significance of the days on which God and Satan met. In your response, refer to commentary. **2**
- (b) Explain how Job's philosophy allowed him to die זָקֵן וְשִׁבְעַת יָמִים (Job 42:17), despite Satan's work. In your response, refer to the extracts and your knowledge of the chapters. **3**

Question 8 (3 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

I Chronicles 21:1–7

וַיַּעֲמֵד שָׁטָן עַל־יִשְׂרָאֵל וַיִּסֹּת אֶת־דָּוִד לְמַנּוֹת אֶת־יִשְׂרָאֵל:	1
וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־יֹאבָב וְאֶל־שָׂרֵי הָעָם לָכוּ סַפְּרוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מִבְּאֵר	2
שֶׁבַע וְעַד־דָּגָן וְהַבְּיָאוֹ אֵלַי וְאִדְעָה אֶת־מִסְפָּרָם:	
וַיֹּאמֶר יֹאבָב יוֹסֵף יְהוָה עַל־עַמּוֹ כִּי־סָם מֵאָה פְּנַמִּים הֲלֹא אֲדֹנָי	3
הַמֶּלֶךְ כָּלָם לֹאֲדֹנָי לְעַבְדִּים לָמָּה יִבְקֹשׁ זֹאת אֲדֹנָי לָמָּה יִהְיֶה	
לְאַשְׁמָה לְיִשְׂרָאֵל:	
וּדְבַר־הַמֶּלֶךְ חִנֵּק עַל־יֹאבָב וַיֵּצֵא יֹאבָב וַיִּתְּהַלֵּךְ בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹא	4
יְרוּשָׁלַם:	
וַיִּתֵּן יֹאבָב אֶת־מִסְפָּר מִפְּקֻד־הָעָם אֶל־דָּוִד וַיְהִי כָל־יִשְׂרָאֵל אֶלֶף	5
אַלְפִים וּמֵאָה אֶלֶף אִישׁ שְׁלֹף חֶרֶב וַיְהוּדָה אַרְבַּע מֵאוֹת וְשִׁבְעִים	
אַלֶּף אִישׁ שְׁלֹף חֶרֶב:	
וְלֹוֹ וּבְנֵיָמֹן לֹא פָקֵד בְּתוֹכָם כִּי־נִתְעַב דְּבַר־הַמֶּלֶךְ אֶת־יֹאבָב:	6
וַיִּרְעַ בְּעֵינָי הָאֱלֹהִים עַל־הַדְּבָר הַזֶּה וַיִּךְ אֶת־יִשְׂרָאֵל:	7

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh, by permission of the University of Nebraska Press.
© 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia
© 1999 by The Jewish Publication Society.

- (a) Explain God's displeasure with David's decision to conduct a census, with reference to the extract and commentary. **2**
- (b) Parse וַיִּדְעָה (verse 2), giving *shoresh*, *binyan* and tense/aspect. **1**

Section I (continued)

Part B – 10 marks

Attempt Question 9

Answer the question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Your answer will be assessed on how well you:

- demonstrate knowledge and understanding of the prescribed text(s) relevant to the question
 - communicate ideas and information using relevant examples
 - present a logical and cohesive response
-

Question 9 (10 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the question that follows.

Leviticus 19:18–19

לֹא־תִקַּם וְלֹא־תִטַּר אֶת־בְּנֵי עַמֶּיךָ וְאֶת־בָּתְּךָ לְרַעַךְ כַּמּוֹךְ אֲנִי יְהוָה: 18

אֶת־חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ בְּהִמְתָּךְ לֹא־תִרְבִּיעַ כְּלָאִים שָׂדֶךְ לֹא־תִזְרַע 19

כְּלָאִים וּבְגָד כְּלָאִים שֶׁעִטְוֹ לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ:

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh, by permission of the University of Nebraska Press.
© 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia
© 1999 by The Jewish Publication Society.

Analyse how the commandments in the extract have been both adhered to and challenged. In your response, refer to your knowledge of all the prescribed texts. **10**

Section II — Prescribed Text – Mishna

20 marks

Attempt Questions 10–12

Allow about 50 minutes for this section

Answer each question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.
Use the extracts and your knowledge of the texts and prescribed commentaries in your answers.

Question 10 (8 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Mishna, Sukkah 1:6

מְסַכְכִּין בַּנְּסָרִים, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְרַבִּי מֵאִיר אָסֵר. נִתֵּן עָלֶיהָ נֶסֶר שֶׁהוּא
רָחֵב אַרְבָּעָה טְפָחִים, כְּשֶׁרָה, וּבִלְבָד שְׁלֹשׁ יָיִשׁן תִּחְתֶּיּוּ:

www.sefaria.org

- (a) (i) Why do wooden planks more than four *tefachim* wide render a *sukkah* invalid? **1**
- (ii) Why are wooden planks less than three *tefachim* wide valid? **1**
- (b) Compare the opinions of Rabbi Yehudah and Rabbi Meir regarding the wooden planks, as discussed in this mishna. **3**
- (c) What are the features of a *dofen akumah*? **2**
- (d) How do the limitations of a *dofen akumah* affect an individual who wishes to fulfil the obligation of Sukkah today? **1**

Question 11 (5 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Mishna, Sukkah 2:3

העושה סכך או בראש העגלה או בראש הספינה, כשרה, ועולין לה ביום טוב. בראש האילן או על גבי גמל, כשרה, ואין עולין לה ביום טוב. שתיים באילן ואחת בידי אדם, או שתיים בידי אדם ואחת באילן, כשרה, ואין עולין לה ביום טוב. שלש בידי אדם ואחת באילן, כשרה, ועולין לה ביום טוב. זה הפלל, כל שנטל האילן ויכולה לעמוד בפני עצמה, כשרה, ועולין לה ביום טוב:

www.sefaria.org

- (a) Identify TWO unusual circumstances where a *sukkah* is deemed *kesherah*. 2
- (b) What is the rule regarding the *ilan* in determining whether one can enter a *sukkah* during the Festival (*Yom Tov*)? 3

Question 12 (7 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Mishna, Sukkah 4:9

נסוֹף הַמַּיִם בַּיָּצֵד, צְלוּחִית שֶׁל זָהָב מְחֻזָּקת שְׁלֹשֶׁת לְגַיִם הָיָה מְמַלֵּא מִן הַשְּׁלוּחַ. הַגִּיעוּ לְשַׁעַר הַמַּיִם, תִּקְעוּ וְהִרִיעוּ וְתִקְעוּ. עָלָה בְּכַבֵּשׁ וּפְנָה לְשִׁמְאֵלוֹ, שְׁנֵי סְפָלִים שֶׁל כֶּסֶף הָיוּ שָׁם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, שֶׁל סִיד הָיוּ, אֲלֵא שֶׁהָיוּ מְשַׁחֲרִין פְּנִיָּהֶם מִפְּנֵי הַיָּין. וּמִגְּקָבִין כְּמִין שְׁנֵי חֲטָמִין דְּקִין, אֶחָד מְעַבֵּה וְאֶחָד דָּק, כְּדִי שֶׁיְהִי שְׁנֵיהֶם כְּלִין בְּבֵת אַחַת. מְעַרְבֵי שֶׁל מַיִם, מְזַרְחֵי שֶׁל יָיִן. עֵרָה שֶׁל מַיִם לְתוֹךְ שֶׁל יָיִן, וְשֶׁל יָיִן לְתוֹךְ שֶׁל מַיִם, יֵצֵא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בְּלֵג הָיָה מְנִסֵּף כָּל שְׁמוֹנָה. וְלְמִנְסֵף אוֹמְרִים לוֹ, הַגִּבָּה יָדָה, שֶׁפַּעֵם אַחַת נִסֵּף אֶחָד עַל גְּבִי רַגְלָיו, וְרַגְמוּהוּ כָּל הַעַם בְּאַתְרוּגְיָהּ:

www.sefaria.org

- (a) Under which category of commandments does the **סוֹךְ הַמַּיִם** fall? **1**
- (b) **עָלָה בְּכַבֵּשׁ וּפְנָה לְשִׁמְאֵלוֹ**
- (i) How does this mishna describe the *kohen's* performance of this ritual? **2**
- (ii) Identify one other exception mentioned in the Gemara and explain the rationale for this exception. **2**
- (c) Account for the instruction **הַגִּבָּה יָדָה** within the context of the Temple period. **2**

Section III — Unseen Text – Tanakh

30 marks

Attempt Questions 13–14

Allow about 1 hour for this section

Answer the question in a SEPARATE writing booklet. Extra writing booklets are available.

Question 13 (15 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extract and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Title: *The assassination of Sisera by Yael*

Context: *Deborah leads the Israelites to victory*

Judges 4:14–22

- 14 ותאמר דְּבִרָה אֶל־בָּרַק קוֹם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֶת־סִסְרָא
בְּיַדְךָ הֲלֹא יְהוָה יֵצֵא לְפָנֶיךָ וַיִּרַד בָּרַק מִתַּר תְּבוֹר וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים
אִישׁ אַחֲרָיו:
- 15 וַיָּהֶם יְהוָה אֶת־סִסְרָא וְאֶת־כָּל־הָרֶכֶב וְאֶת־כָּל־הַמַּחֲנֶה לְפִי־חָרֵב
לְפָנֶי בָּרַק וַיִּרַד סִסְרָא מֵעַל הַמַּרְכָּבָה וַיָּנֶס בְּרִגְלָיו:
- 16 וּבָרַק רִדָּף אַחֲרֵי הָרֶכֶב וְאַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה עַד חַרְשֶׁת הַגּוֹיִם וַיִּפֹּל כָּל־
מַחֲנֶה סִסְרָא לְפִי־חָרֵב לֹא נִשְׁאָר עַד־אֶחָד:
- 17 וְסִסְרָא נָס בְּרִגְלָיו אֶל־אֲהֵל יַעֲלֵ אִשְׁתֵּי חֵבֶר הַקִּינִי כִּי שָׁלוֹם בֵּין יִבִּין
מְלֻד־חֲצוֹר וּבֵין בֵּית חֵבֶר הַקִּינִי:
- 18 וַתֵּצֵא יַעֲלֵ לִקְרֹאת סִסְרָא וַתֹּאמֶר אֵלָיו סוּרָה אֲדֹנָי סוּרָה אֵלָי
אֶל־תִּירָא וַיָּסֵר אֵלָיָהּ הָאֲהֵל וַתִּכְסְהוּ בְּשִׁמְכָהּ:
- 19 וַיֹּאמֶר אֵלָיָהּ הַשְׁקִינִי־נָא מְעַט־מַיִם כִּי צָאֲתִי וַתַּפְתָּח אֶת־נְאוֹד הַחֲלָב
וַתִּשְׁקְהוּ וַתִּכְסְהוּ:
- 20 וַיֹּאמֶר אֵלָיָהּ עֲמֵד פָּתַח הָאֲהֵל וְהָיָה אִם־אִישׁ יָבֹוא וְשָׁאַלְךָ וְאָמַר
הִישָׁפָה אִישׁ וְאָמַרְתְּ אֵין:
- 21 וַתִּקַּח יַעֲלֵ אִשְׁת־חֵבֶר אֶת־יָתֵד הָאֲהֵל וַתִּשֶׂם אֶת־הַמַּקְבֵּת בְּיָדָהּ
וַתָּבֹוא אֵלָיו בַּלָּאט וַתַּתְקַע אֶת־יָתֵד בְּרִקְתּוֹ וַתִּצְנַח בְּאָרֶץ
וְהוּא־נִרְדָּם וַיַּעַף וַיָּמָת:
- 22 וַהֲנֶה בָּרַק רִדָּף אֶת־סִסְרָא וַתֵּצֵא יַעֲלֵ לִקְרֹאתוֹ וַתֹּאמֶר לוֹ לָךְ
וְאַרְאֶכְּ אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר־אַתָּה מִבְּקֶשׁ וַיָּבֹא אֵלָיָהּ וַהֲנֶה סִסְרָא נֹפֵל
מֵת וְהִיתָד בְּרִקְתּוֹ:

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh, by permission of the University of Nebraska Press.
© 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia
© 1999 by The Jewish Publication Society.

Question 13 continues on page 15

Question 13 (continued)

Glossary:

וַיִּהְיוּ	<i>created panic</i>
רָדְף	<i>pursued</i>
חַרְשֵׁת הַגּוֹיִם	<i>Haroshet Goyim</i>
שָׁקָה	<i>give to drink</i>
נְאוּד	<i>container</i>
יִתְד	<i>tent pin</i>
הַמַּקְבֵּת	<i>hammer</i>
בְּרִקְתּוֹ	<i>temple</i>

- (a) How did Deborah encourage Barak (verse 14)? **2**
- (b) לֹא נִשְׂאָר עַד־אֶחָד (verse 16) **2**
Describe how this situation arose.
- (c) What is the effect of the repetition of סִינְרָה in verse 18? **2**
- (d) What did Yael give Sisera to drink? **1**
- (e) What instructions did Sisera give Yael in verse 20? **2**
- (f) Identify the reasons for the different forms of the word יִתְד in verse 21. **2**
- (g) סִינְרָא נִפְלָ מֵת ... (verses 18–22) **4**

Analyse what Yael's actions reveal about her character, in achieving this outcome.

End of Question 13

Question 14 (15 marks) Use a SEPARATE writing booklet.

Read the extracts and then answer in ENGLISH the questions that follow.

Title: *David's departure from his palace*

Context: *The rebellion of Absalom*

II Samuel 15:10–17, 23–25

- 10 וישלח אבשלום מרגלים בכל־שבטי ישראל לאמר כשמעכם
את־קול השֹׁפָר ואמרתם מלך אבשלום בחברון:
11 ואת־אבשלום הלכו מאתים איש מירושלם קראים והלכים לתמם
ולא ידעו כל־דבר:
12 וישלח אבשלום את־אחיתפל הגילני יועץ דוד מעירו מגלה בנבחו
את־הנבחים ויהי הקשר אפן והעם הולך ורב את־אבשלום:
13 ויבא המגיד אל־דוד לאמר הנה לב־איש ישראל אחרי אבשלום:
14 ויאמר דוד לכל־עבדיו אשר־אתו בירושלם קומו ונברחה כי
לֹא־תהיה־לנו פליטה מפני אבשלום מהרו ללכת פרימהר והשגנו
והדיח עלינו את־הרעה והכה העיר לפי־חרב:
15 ויאמרו עבדי־המלך אל־המלך ככל אשר־יבחר אדני המלך הנה
עבדיך:
16 ויצא המלך וכל־ביתו ברגליו ויעזב המלך את עשר נשים פלגשים
לשמר הבית:
17 ויצא המלך וכל־העם ברגליו ויעמדו בית המרחק:
23 וכל־הארץ בוכים קול גדול וכל־העם עברים והמלך עבר בנחל
קדרון וכל־העם עברים על־פני־דרך את־המדבר:
24 והנה גם־צדוק וכל־הלויים אתו נשאים את־ארון ברית האלהים
ויצקו את־ארון האלהים ויעל אביתר עד־תם כל־העם לעבור
מן־העיר:
25 ויאמר המלך לצדוק השב את־ארון האלהים העיר אם־אמצא חן
בעיני יהוה והשבני והראני אתו ואת־ננהי:

Reproduced from the JPS Hebrew-English Tanakh, by permission of the University of Nebraska Press.
© 2000 by The Jewish Publication Society. Hebrew text based on Biblia Hebraica Stuttgartensia
© 1999 by The Jewish Publication Society.

Question 14 continues on page 17

Question 14 (continued)

Glossary:

קראים	<i>invited</i>
לם	<i>in innocence</i>
אמן	<i>was strong</i>
המגיד	<i>a messenger</i>
פליטה	<i>means of escape</i>
והדיח	<i>bring disaster</i>
ויצקו	<i>set down</i>
נוהו	<i>resting place</i>

(a) How did Absalom plan to announce his rebellion against his father (verse 10)? **2**

(b) הולך ורב ... (verses 11–12) **2**

What do these words indicate about Absalom's army?

(c) לב-איש ישראל (verse 13) **1**

What does the use of the singular in this phrase imply about the followers of Absalom?

(d) ונבקה (verse 14) **1**

Considering the grammatical feature of this verb, how would it be best translated in this context?

(e) Which Hebrew words indicate the loyalty of David's supporters (verses 15–17)? **2**

(f) המגיד (verse 13)

(i) Parse, giving *shoresh* and *binyan*. **1**

(ii) Account for the presence of the *degashim* in this word. **2**

(g) וכל-הארץ בוכים קול גדול (verse 23) **4**

Explain the reasons for the people's response. In your answer, refer to the extracts provided.

End of paper

BLANK PAGE

BLANK PAGE

BLANK PAGE